Anul al 58-lea

12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 2 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 21461/939

Nr. 146 Luni 2 Iunie 1941

12 Pagini

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR, ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei. UNIV.-SPORT 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

COLABORARE, NU DUȘMĂNIE

Apărând preoțimea de învinuirea că nu și-ar face datoria și că, spre deosebire de ceeace era până mai acum câteva deceni, preoții de astăzi nu s'ar bucura de trecere și de prestigiul necesar în rândurile credincioșilor, un distins preot din Capitală, scrie între altele, în confratele nostru *Porunca Vremii*: „Să nu se uite că, ce zidește Biserica, dărâmă școala. Școalele noastre au programe copiate dela țările atee. In ele se tăgădueșste existența lui Dumnezeu, se arată că omul se trage din maimuță și avem manuale școlare, care polemizează cu Biserica".

In sprijinul acestor afirmațiuni, a căror gravitate n'are nevoie să fie subliniată, autorul lor citează un manual de geografie pentru clasa a V-a.

N'am avut deocamdată putința să controlăm ce anume cuprinde textul manualului citat, pentru a ne da mai bine seama în ce măsură spusele părintelui preot sunt întemeiate.

Cineva, ca individ particular, își poate permite scrânteala de a nu crede în adevărurile permanente sau de a se lăsa dus în rătăcire de tot felul de absurdități. Aceluiaș individ îi este însă riguros interzis să încerce a preface scrântelile sale în adevăruri și să le prezinte ca atari în cărți destinate copiilor și tineretului de pe băncile școalei.

Totuși, admițând că în manualul de geografie, despre care este vorba, s'ar cuprinde prăpăstiile și aberațiunile relevate de părintele preot, nici sfinția sa n'ar fi trebuit ca dintr'un caz izolat să tragă concluzii în sensul că școala dărâmă, ce zidește Biserica, sau să formuleze acuzația că școalele noastre au programe copiate dela țările atee.

Prin „țări atee", credem că sfinția sa a înțeles țările, care au laicizat învățământul, prin faptul că au exclus din programe predarea religiei în școlile întreținute de stat.

Precât știm și lăsând la o parte Rusia, care trăește sub un regim cu totul aparte, astfel de țări sunt, în deosebi, Franța și Turcia. Se știe că în Franța, separarea Bisericii de stat și laicizarea învățământului public s'au produs sub influența francmasonilor și, în parte, a evreilor, pe când în Turcia, Kemal Ataturk a luat aceleași măsuri, călăuzit de gândul de a reduce puterea și influența clerului, care era sprijinul regimului absolutist al sultanilor și dușmanul hotărît al oricăror reforme.

La noi însă — și foarte bine că este așa — niciun guvern și niciun om cu răspundere nu s'au gândit măcar să separe Biserica de stat sau să scoată predarea religiei din programele de învățământ. Iar afirmația că aceste programe ar fi fost copiate după programele statelor atee este o afirmație ce nu se întemeiază pe dovezi, ci e făcută, pe semne, într'un moment de supărare.

Insă, când e vorba de raporturile dintre Biserică și școală, după cum nu e bine să generalizăm unele cazuri profund regretabile, dar izolate, tot așa nu este în interesul fiecăreia din aceste două instituțiuni de bază ale țării și neamului să se vină cu acuzații reciproce. Singurul rezultat real al acestor învinuiri este că între reprezentanții lor se seamănă germenii discordiei și dușmăniei.

Un comandament de înalt ordin național și religios impune însă ca între Biserică și școală să fie o colaborare cât mai strânsă și în cât mai bună înțelegere, iar nicidecum discordie și dușmănie. Prin misiunea lor respectivă, Biserica și școala se întregesc, iar nu se exclud.

SITUAȚIA PE TEATRELE DE RĂZBOI

Operațiunile militare din insula Creta, din Irak și Libia

de R. SEISANU

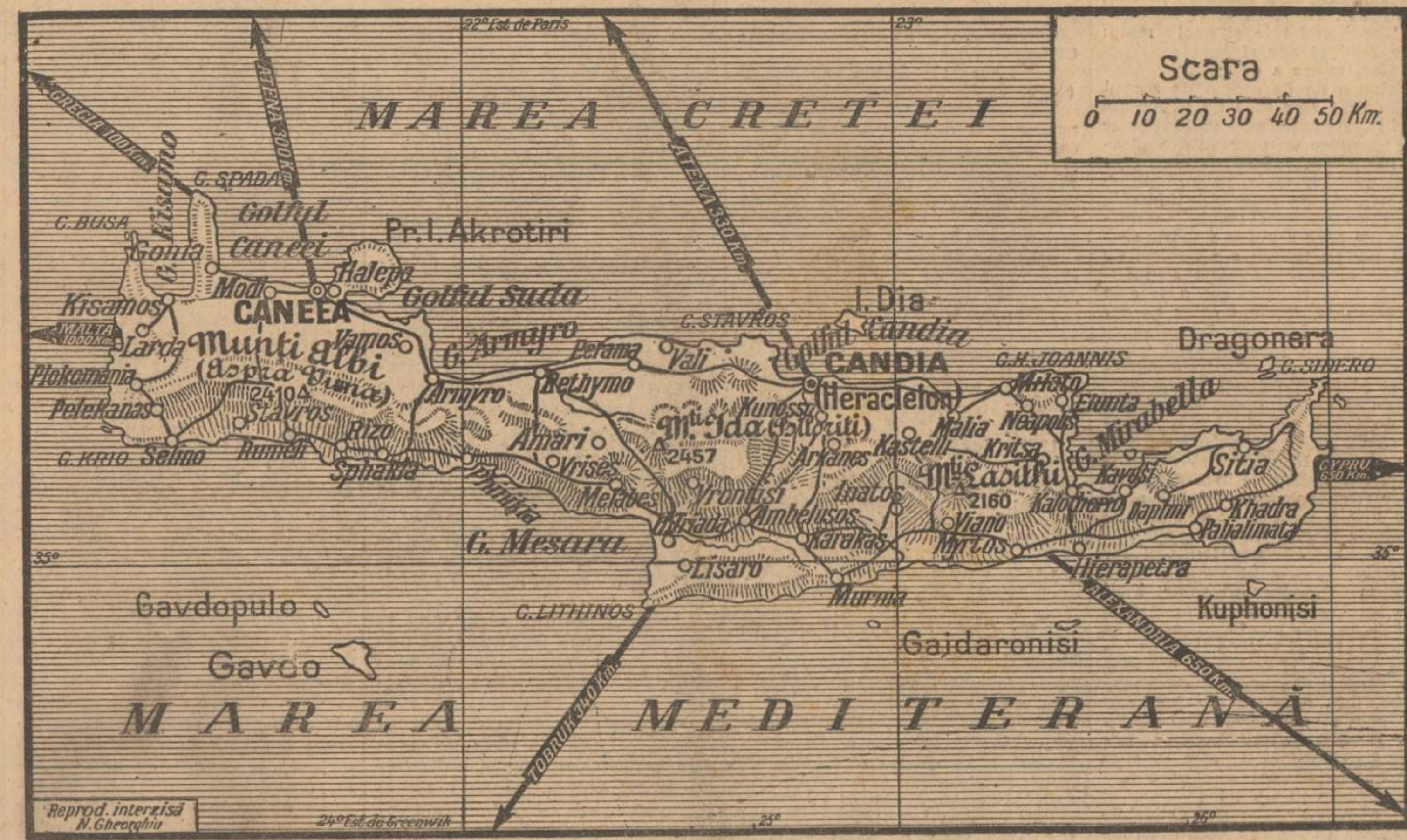

INSULA CRETA

După comunicatul marelui cartier general german, operațiile militare și aeriene din insula Creta, începute în ziua de 20 Mai, se apropie de sfârșit. Comandantul trupelor grecești din sectorul Candia (Heraklion) a cerut capitularea. In sectorul Rethymnon, în cursul zilei de eri, s'a făcut legătura între grupul parașutiștilor și trupele germane venite în ajutorul lor dela vest. Acel grup de parașutiști, izolat, a rezistat opt zile atacurilor unor forțe superioare și au ocupat orașul Candia și aerodromul din vecinătate. După lupte extrem de violente, date continuu în ultimele zile, în regiunea occidentală a insulei Creta, trupele alpine și corpul parașutiștilor germani, ajutate de aviația de bombardament, au pus stăpânire pe punctele cele mai importante, între care și portul Caneea.

Stăpânirea golfului și bazei Suda, a ușurat aceste operațiuni. Trupele britanice și grecești se retrag spre coasta de sud a insulei, unde vor să se îmbarce în vase; dar ele sunt urmărite de trupele germane și atacate de avioane.

In partea orientală a insulei s'a creiat un al doilea front în urma debarcării de trupe italiene, — debarcare începută în ziua de 28 Mai. Aceste trupe au intrat în acțiune și cum în această regiune n'au întâmpinat o rezistență mare din cauza forțelor grecești ce ocupau poziții slab întărite, ele înaintează repede spre vest, în interiorul insulei.

Atacul împotriva insulei Creta a necesitat o minuțioasă pregătire a transporturilor de trupe și armament pe căile aeriană și maritimă din partea comandamentului armatei germane din Orient. Organizarea acestor transporturi a fost favorizată de următorii factori: 1) ocuparea bazelor de pe coastele Greciei continentale și a insulelor din marea Egee, care au asigurat Germaniei și Italiei dominația spațiului maritim dela nordul insulei Creta unde se întinde marea Cretei; 2) Posesiunea punctului de sprijin dela estul insulei Creta, format de archipelagul italian al Dodecanezului, care a servit de baraj de protecție în această parte; 3) Apropierea bazelor navale și aeriene și a porturilor de îmbarcare de punctele de debarcare și de aerodromul principal din insula Creta situat lângă Caneea (Heraklion); 4) Superioritatea aviației germane și italiene în aparate de luptă și de bombardament, care i-a asigurat dominația aerului, atât deasupra spațiului maritim din jurul Cretei, cât și deasupra teritoriului acestei insule încă din prima zi a operațiilor; 5) Flota italiană, care a avut misiunea să protejeze transporturile de trupe și de armament germane și să asigure, deci, împotriva intervenției vaselor de război engleze, comunicațiile maritime între porturile și insulele grecești și coasta de nord a insulei Creta.

Dispunând de acești factori, la care mai adăugăm și factorul-surpriză, comandamentul armatei germane din Orient a organizat operațiunea grea și delicată a transporturilor, care de fapt a necesitat o succesiune de operațiuni deosebite unele de altele: transportul cu avioane speciale al corpului de parașutiști; transportul cu a-

(Continuare in pag. 2-a)

PRIETENIA INTRE POPOARE

de I. VION

Spiritul clar văzător al celor cari au răspunderea conducerii popoarelor, apreciază în mod deosebit valoarea legăturilor strânse, de amiciție, cu celelalte neamuri și, mai ales cu vecinii; dar gama acestei aprecieri merge dela indiscutabila necesitate de a nu trăi izolat, până la scepticismul izvorît din experiența privitoare la trăinicia declarațiilor și la durabilitatea tratatelor.

Și eri, dar mai ales azi, popoarele mici ar trebui să vadă limpede imperativul, vechi de când e lumea, că în unirea lor stă forța de rezistență, care le apără, față de cei puternici, munca lor pacinică, libertatea și cultura lor națională, viața lor chiar.

Adversitățile, rănile pricinuite orgoliului național, fireasca năzuință a unității fiilor aceluiaș neam, au contribuit și ele singure și ca elemente în jocul celor mari, să se perpetueze o stare de neliniște, de neîncetată frământare.

Cu prilejul vizitei în Bulgaria a d-lui profesor Nichifor Crainic, ministrul propagandei — invitat să țină o prelegere la Universiatea din Sofia — s'au scos în evidență aceste adevăruri ale căror consecințe le cunoaștem din istoria trecutului, le știm din mersul evenimentelor, ori le întrevedem prin prizma logicei.

„Interese comune și, mai mult, un destin comun, în acest spațiu european, pledează pentru o cât mai strânsă colaborare a celor două popoare în noua ordine continentală instaurată de puterile Axei prietene și aliate" au fost cuvintele cu cari primul ministru bulgar d. Filoff a salutat „prilejul de a pune premizele unei mai adânci prietenii între cele două popoare".

Care ar fi punctul de plecare, care ar fi bazele și modalitățile, sunt chestiuni cari ar forma eventual obiectul cercetărilor de o parte și de alta. Un câștig imens îl au popoarele să știe felul de viață, mentalitatea, metodele de lucru și de producție, legislația și îndrumările generale ale neamurilor înconjurătoare.

In această privință clasa conducătoare, intelectualitatea bulgară, își are o contribuție activă, permanentă, în luminarea masselor.

Nu numai faptul că un număr nebănuit de mare de intelectuali — miniștri, profesori, medici, preoți, ziariști — vorbesc curent românește, dar cunoașterea precisă a tuturor detaliilor vieții politice, economice și culturale, din toate statele balcanice, au dus la o mai practică diriguire a vieții naționale în țara care dela războiul balcanic a gustat în-

(Continuare in pag. 2-a)

INTRE FRANȚA ȘI STATELE UNITE

Discursul rostit de d. Roosevelt „la gura sobei" — după formula întrebuințată — dar mai precis „la gura tunului" — după conținutul și tonul lui — pune într'o lumină îngrijorătoare relațiile dintre Franța și Statele Unite. S'a și vorbit despre posibilitatea ocupărei Dakarului și a altor regiuni coloniale franceze, iar d. Laval, cu prilejul declarațiilor de acum câteva zile, a făcut aluzii la aceste „intențiuni" ale Statelor Unite.

Lăsând deoparte motivele de ordin strategic și de securitate care ar motiva, în judecata amerisană, o asemenea măsură, ea ar avea, în cadrul relațiilor franco-americane, aproape de două ori seculare, o incontestabilă și profundă repercusiune.

Dela războiul independeței Statelor Unite, dela acel război când mica armată a lui Washington, ajunsă la capătul puterilor ei, a fost salvată de ajutorul Franței, politica americană față de marea republică europeană a fost dominată de un factor sentimental. Rolul decisiv pe care l-a jucat Franța în războiul care a asigurat independența Statelor Unite, a rămas adânc intipărită în sufletele americanilor și, cu toate că timpul a așternut uitarea asupra paginilor îngălbenite din istoria poporului american, pagini evocatoare a unei permanente ostilități înpotriva stăpânirei britanice; cu toate că în conștiința națională americană s'a precizat, după independență, o solidaritate de rasă cu poporul britanic, sentimentalismul față de Franța n'a slăbit.

Incepută la 1775, lupta pentru independență, s'a încheiat după cum se știe prin victoria definitivă... sprijinului dat de trupele franceze de sub comanda contelui de Grasse, trupele britanice au fost nevoite să capituleze. D. Myron Herrick, fostul ambasador al Statelor Unite la Paris, cu prilejul solemnității pioase a ducerei inimei lui de Grasse în biserica dela Tilly (Franța), a rostit o cuvântare în care reamintind lupta dela Yorktown a spus următoarele:

„Fără a fi primit din Franța nici o instrucție, de Grasse a luat asupra lui, enorma răspundere de a abandona fără protecție în Vestul indian un convoi de aprovizionare francez și, astfel liberat, el s'a îndreptat cu toată flota sa pentru a executa un vast plan conceput de el și în care geniul lui întrevedea sfârșitul războiului".

De Grasse atrase escadra engleză în largul capului Henry, o atacă și o sili să se refugieze la baza ei dela New-York. Apoi trimise vase ca să transporte trupele lui Washington la Yorktown și debarcă el însuși în fața acestui oraș 3000 de oameni.

Yorktown-ul a fost asediat. Au luat parte la acest asediu 9400 francezi și 4-5000 americani. Armata engleză număra 7000 oameni. Victoria trupelor asediatoare n'a întârziat, englezii capitulând. Și astfel s'a încheiat războiul. A doua zi după victorie, Washington a scris lui de Grasse următoarele:

„Capitularea dela Yorktown, care a adus atâta glorie și avantagii aliaților și a cărei onoare revine Excelenței Voastre, a de-

(Continuare in pag. 2-a)

Relațiile diplomatice anglo-franceze

O notă oficioasă germană

Berlin, 30 (Rador). — **O notă oficioasă declară:**

Nu există relațiuni diplomatice între Franța și Anglia, — după părerea cercurilor din Berlin, — dacă prin relații diplomatice se înțelege prezența unor reprezentanți diplomatici acreditați.

Acesta a fost răspunsul care s'a dat Vineri la Wilhelmstrasse întrebării pusă în această privință de un ziarist străin.

In cercurile germane se subliniază în deosebi că partea juridică a relațiilor anglo-franceze nu interesează Germania, dar că Germania se interesează, dimpotrivă, de chestiunea viitoarelor relații între Franța și Anglia.

In ce privește această chestiune, Germania nu a avut, în ultima vreme, nici un motiv de a fi tristă.

REICHUL APROBĂ ATITUDINEA GUVERNULUI EGIPTEAN

Berlin, 30 (Rador). — **La ministerul de externe al Reichului este aprobat punctul de vedere al guvernului egiptean, care refuză să recunoască miniștrilor greci fugari dreptul de a-și exercita activitatea pe teritoriul egiptean.**

O asemenea îngăduință față de un guvern fugar — se crede în cercurile citate — ar fi incompatibilă cu neutralitatea unei țări.

După părerea cercurilor politice berlineze, atitudinea Egiptului în această chestiune este considerată ca absolut ireproșabilă.

❖

Berlin, 30 (Rador). — **La ministerul de externe s'a declarat Vineri, ca răspuns la o întrebare, că niciun protest oficial n'a fost prezentat până acum la Berlin în legătură cu scufundarea vaporului Zam Zam, care naviga sub pavilion egiptean. După cum se prevăzuse, Suedia s'a declarat incompetentă pentru a transmite un asemenea protest.**

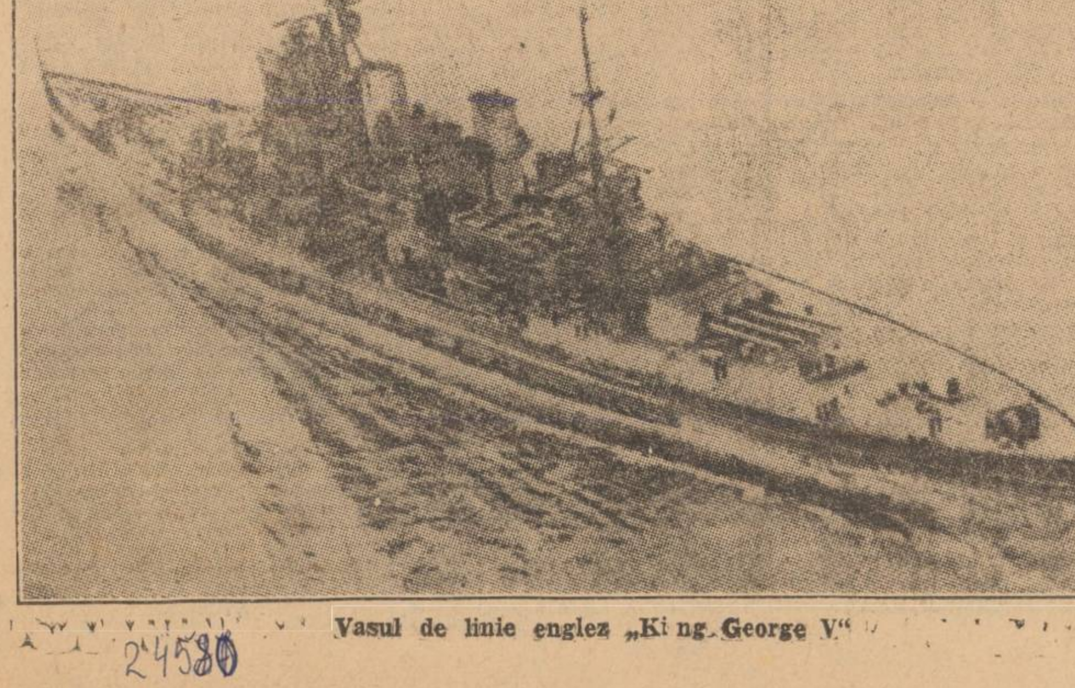

Vasul de linie englez „King George V"

Ce urmări ar putea avea pentru englezi situația din insula Creta

Berlinul și declarațiile d-lui Eden

Prin telefon dela corespondentul nostru particular din Berlin

Berlin, 30. — **Comunicarea faptului că rezistența trupelor greco-engleze din Creta a fost înfrântă în principalele puncte de sprijin ale acestora e considerată aci ca o anunțare a înfrângerii englezilor pe această insulă.**

In această privință, trebue amintite declarațiile d-lui Churchill și ale altor oameni de stat englezi că Grecia nu prezintă importanță pentru Anglia, pe când insula Creta e considerată ca având o mare importanță pentru aceasta.

Trebue relevate în acelaș timp numeroasele voci din presa engleză, care au atribuit insulei Creta o deosebită însemnătate în ce privește Egiptul.

Englezii au ajuns acum în situația că zilele lor în Creta sunt numărate. Aceasta e o grea lovitură ce li se dă, de oarece ei pierd în primul rând un însemnat contingent de trupe, la care se adaugă pierderile suferite de flota britanică din Mediterana orientală, precum și faptul că prin ocuparea bazelor aeriene și navale din Creta de către puterile Axei, acestea s'au apropiat foarte mult de Canalul de Suez.

Prin aceasta și Alexandria e amenințată de bombardamentele aeriene germane, căci din Creta până în acest port nu sunt de cât 500 kilometri, ceeace înseamnă că flota engleză din Mediterana orientală și-a pierdut libertatea de acțiune și că englezii vor trebui să se retragă din Egiptul amenințat din toate părțile.

In ce privește corpul expediționar britanic din Creta, cercurile militare germane sunt de părere că acesta va cădea în mâinile germanilor și italienilor, căci englezii nu mai stăpânesc pe insulă nici un port din care să poată fugi.

❖

In timp ce soarta Cretei a fost hotărîtă, d. Eden a ținut o cuvântare, care nu numai că a fost categoric respinsă de cercurile germane, ci a produs și deosebită mirare, de oarece d. Eden a vorbit despre o nouă ordine politică și economică în Europa postbelică.

La Berlin, e considerat ridicol faptul că d. Eden, fără să țină seama de actuala situație critică a Angliei, s'a ocupat cu problema privind viitorul.

Modul cum a expus condițiile de pace ale Angliei e considerat aci ca un al doilea dictat dela Versailles, care ar provoca o completă distrugere a Germaniei. Din fericire, ceeace a spus d. Eden nu trebue considerat de cât ca un vis care nu se va împlini, căci după cum s'a exprimat d. Eden, englezii nu speră decât într'o prăbușire bruscă a Germaniei, care ar urma să-i ducă apoi la victorie.

Berlinul consideră cele spuse de d. Eden ca o renunțare a slăbiciunii Angliei și le compară cu discursurile fostului prim ministru francez Reynaud, care a așteptat zadarnic vara trecută într'o minune.

❖

Bombardarea orașului sirian Homs și a portului Sfax, din Africa de nord de către aviația engleză a produs mare senzație la Berlin, fiind considerată aci ca o violare a dreptului ginților, împotriva căreia guvernul din Vichy a protestat cu violență.

Se crede aci că acest fapt va avea ca urmare o nouă înrăutățire a relațiilor franco-engleze, de oarece atacurile brutale ale englezilor împotriva acestor orașe franceze ar putea influența în mod cu totul nefavorabil poporul francez.

Aspectul fortăreței Caneea

Berlin, 30 (Rador). — **Fortăreața Caneea, care a fost evacuată de restul trupelor britanice, oferă o priveliște înspăimântătoare.**

In tranșeele părăsite, săpate în stâncă, se află amestecate numeroase mitraliere, arme, lăzi cu muniții și diferite alte obiecte, printre cari și pălăriile caracteristice ale australienilor și neozelandezilor.

Lucrările de fortificații sunt distruse. De sub sfărâmături s'au scos sute de cadavre de soldați britanici, ca și numeroase tunuri de artilerie și anticar. Multe galerii sunt încă astupate.

Această puternică fortăreață de munte, care părea aproape de neînvins grație neregularităților terenului și barajelor, a fost cucerită de vânători de munte și de parașutiștii germani, cu toată apărarea înverșunată a englezilor, în cursul unei lupte care a durat cam vreo zece ore.

AVEREA FOSTULUI GENERAL DE GAULLE, CONFISCATĂ

Paris, 30 (Rador). — In baza unui decret apărut în Monitorul Oficial, averea fostului general de Gaulle, care a trecut de partea Angliei, a fost confiscată.

Fostul g-ral de Gaulle posedă numeroase moșii și un mare imobil în departamentul Haute Marne.

RELAȚIILE TURCO-GERMANE

Berlin, 30 (Rador). — **Ca răspuns la mai multe întrebări, puse de ziariști străini, s'a declarat Vineri la ministerul de externe al Reichului că starea actuală a relațiilor dintre Germania și Turcia face inoportună orice discuție și orice informație asupra acestui subiect.**

TRANȘEE-ADĂPOST

PENTRU PROTECȚIA CONTRA SCHIJELOR DE BOMBE

Comandamentul militar al Capitalei a dat eri următoarea Ordonanță Nr. 15:

Noi, general de divizie C. NICOLESCU, comandantul militar al Capitalei;

Având în vedere D. L. 856 din 11 Februarie 1938 prin care s'a constituit starea de asediu pe tot cuprinsul Țării;

Având în vedere și dispozițiunile Legii apărării antiaeriene activă și pasivă a teritoriului, din 6 Mai 1939;

ORDONAM:

ART. 1. — Toate autoritățile de Stat, instituțiile publice, instituțiile și întreprinderile particulare, deținătorii de imobile sub orice titlu, dacă nu au pivnițe sau subsoluri cu planșeuri capabile să suporte dărâmăturile părților superioare ale imobilului, produse de suflul bombelor explodate, vor face în curțile respective sau locurile virane din apropiere tranșee-adăpost pentru protecția contra schijelor de bombe.

ART. 2. — Tranșeele-adăpost, se vor face pe tot cuprinsul Municipiului București, inclusiv Comunele Suburbane și vor fi executate până în termen de 15 zile dela data publicării prezentei Ordonanțe.

ART. 3. — Tipul tranșeei dela instituții și întreprinderei publice și particulare este cel prevăzut în Regulamentul Apărării Pasive (I. D. R. Nr. 468 din 28 Februarie 1933) iar pentru tranșeele familiale, conform instrucțiunilor ce se vor publica în detaliu prin presă de către Comandamentul Apărării Antiaeriene.

ART. 4. — Acolo unde nu există curte utilizabilă în acest scop, locuitorii se vor grupa pentru a face tranșee-adăpost colective pentru mai multe familii pe terenul cel mai propice, indiferent cui aparține.

ART. 5. — Proprietarii sau detentorii de terenuri utilizabile pentru construirea de tranșee-adăpost, sunt obligați ca în conformitate cu dispozițiunile art. 14 din Legea A. A. T. să lase liberă executarea acestor lucrări pe terenul lor, fără drept de despăgubire.

In caz de refuz din partea lor, autorizația de executare a lucrărilor se dă de către Comandamentul Zonei A. A. București (Str. Batiștei Nr. 25).

ART. 6. — Toți aceia care nu se vor conforma dispozițiunilor de mai sus, fie nefăcând la timp sau în condițiunile fixate prin instrucțiuni tranșee-adăpost, fie împiedecând executarea lor pe terenurile ce dețin vor fi pedepsiți conform dispozițiunilor art. 63 al. b. din Legea A. A. T. cu închisoare corecțională dela 6 luni la 2 ani și cu amendă dela 5.000 la 50.000 lei.

ART. 7. — Contravențiunile la prezenta ordonanță, se constată prin procese-verbale, dresate în prezența a doi martori de către delegații Comandamentului Zonei A. A. București având împuternicire specială pentru aceasta.

Aceste procese-verbale nu pot fi anulate pentru vicii de formă atât timp cât sunt dresate de către persoanele împuternicite legal.

Dată la Comandamentul militar al Capitalei azi 30 Mai 1941 în București.

IN CORPUL ZIARULUI: INSTRUCȚIUNI PRIVITOARE LA SAPAREA ȘANȚURILOR-ADAPOST FAMILIALE.